

FOKUS: MIGRASJONSKRISEN

Høyre-radikale responser

Cathrine Thorleifsson*,

Ph.d., Postdoktor, Sosialantropologisk Institutt/C-REX Senter for ekstremismeforskning, Universitetet i Oslo

Innledning

Over en million asylsøkere ankom Europa i 2015, mer enn det dobbelte fra det foregående år.¹ En av de mange og sammensatte årsakene til økningen er de langvarige konfliktene i Midtøsten, Nord-Afrika og Sentral-Asia.² Spesielt i Syria har den brutale borgerkrigen siden 2011 ført til forskyvning av sivilbefolkningen i stor skala. Hovedproblemet i Europa er den ulike distribusjonen av asylsøkere blant EU-medlemsland og en ukoordinert respons på en av de verste humanitære krisene siden andre verdenskrig. Land som Tyskland og Sverige har mottatt et stort antall asylsøkere mens flere østeuropeiske land har avvist det fransk-tyske kvoteforslaget som fordeler byrden blant medlemsland. Fra å være vennlig innstilte og berørt av medierte bilder, har europeere flest blitt mer kritiske til immigrasjon (Europaparlamentet 2015). Mangfoldet av politiske responser og intensiteten av følelser rundt krisen vitner om polarisering av europeisk politikk. Denne artikkelen analyserer høyrepopulistiske og høyre-radikale responser på tvungen migrasjon³ til Europa med et særskilt fokus på Ungarn og Tyskland. Dette er to land som representerer ytterpunkter i Europas politiske håndtering av migrasjonskrisen. Diskurser hvor kategorien «migrant fra muslimske land» blir presentert som en fiende av nasjonen kommer til uttrykk både i høyre-radikale partier, borgerverngrupper og anti-Islam-bevegelser som Pegida, men har også beveget seg fra den politiske ytterkanten til mainstream. Behovet for grensekontroll blir rammet inn som en eksistensiell kamp hvor det siviliserte, kristne Europa må beskytte seg mot det usiviliserte muslimske Østen.

*Korrespondanse: Cathrine Thorleifsson, Universitetet i Oslo, Norway. Email: c.m.thorleifsson@sai.uio.no

¹Tallet er usikkert, både fordi noen kan ha blitt dobbeltregistrert og andre har unngått å registrere seg.

²I henhold til Eurostat, økte antallet førstegangs asylsøkende fra Syria til 363 tusen i EU-28, som utgjør 29 prosent av totalen. Afghanske statsborgere utgjorde 14 prosent av totalen, irakere 10 prosent, men kosovere og albanere utgjorde fem prosent og pakistanere fire prosent.

³Jeg bruker begrepene migrant/migrasjon både for å dekke frivillig og tvungen, legal og illegal innvandring. I henhold til FNs flyktningkonvensjon, er en flyktning (tvungen migrant) «en person som har flyktet fra sitt land og har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av etnisitet, religion, nasjonalitet, politisk overbevisning eller medlemskap i en bestemt sosial gruppe, og som ikke er i stand til eller på grunn av slik frykt ikke villig til å påberope seg sitt lands beskyttelse».

©2016 Cathrine Thorleifsson. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.

Citation: Cathrine Thorleifsson (2016). «Migrasjonskrisen: Høyre-radikale responser». *Internasjonal Politikk*, 74, 2: 1–9. <http://dx.doi.org/10.17585/ip.v74.457>

Ytre høyre på fremmarsj i et overopphetet Europa

Høyreradikale responser på tvungen migrasjon i Europa må forstås i relasjon til fremveksten av anti-innvandringspopulisme. Det siste tiåret har holdningsundersøkelser registrert en økning i anti-muslimske sentimenters og ideer som vektlegger kulturell homogenitet har fått økt oppslutning (Mudde 2009; Esposito & Kalin 2011; Zick, Küpper & Hövermann 2011). Den pågående migrasjonskrisen kom på et tidspunkt hvor flere land i Europa erfarer økonomiske nedgangstider og mistillit til europeiske institusjoner og konvensjonelle partier. Høyrepopulistiske og radikale partier har fanget en del av befolkningens frykt om konsekvensene av innvandring på nasjonal kultur, sikkerhet og velferd og går markant fram i valg og på meningsmålinger (Thorleifsson 2015).

I et komparativt sett velstående Norden har populistiske partier som Sverigedemokraterna (SD), Fremskrittspartiet, Dansk Folkeparti og Sannfinnene brukt krisen til å forsterke sin anti-innvandringsretorikk og -politikk. I Norge ble den humanitære språkbruken i løpet av relativt kort tid byttet ut med advarsler om byrden migranter utgjør mot norsk kultur og velferd. En økt sikkerhetisering av migrasjon og innstramminger i asylpolitikken står særlig i kontrast til Skandinavias lange historie med sjenerøs humanitær politikk. I andre vesteuropeiske land har EU-skeptiske og innvandringskritiske partier som franske Front National, Det britiske uavhengighetspartiet (Ukip), Det østerrikske frihetspartiet (FPÖ) og Sveitsisk folkeparti (SVP) doblet sin oppslutning ved lokal- og regionvalg de siste årene.

Også i østeuropeiske land som Slovakia og Polen, som ikke har opplevd noe særlig økt innvandring, fyrer flyktningkrisen opp politikken og utvider grensene for hva som aksepteres. I Polen trappet det regjerende nasjonalkonservative Lov- og rettferdighetspartiet (PiS) opp sin innvandringskritiske retorikk i forkant av valget. Statsminister Jaroslaw Kaczynski hevdet blant annet at flykninger kan bringe med seg smittsomme sykdommer. I Slovakia har statsminister Robert Fico fra det regjerende sosialdemokratiske Smer-SD advart om at EU begår et «rituelt selvmord» ved å slippe migranter fra muslimske land inn i Europa. I mars 2016 fikk det ultranasjonalistiske folkepartiet Vårt Slovakia (LSNS), som ledes av nyfacisten Marian Kotleba, åtte prosent av stemmene på en anti-Islam og anti-establishment plattform (Foy 2016). Forenklede bilder av muslimer som en ensartet trussel mot Europa er ofte drevet av forestillingen om et sammenstøt mellom det usiviliserte, muslimske Østen og det kristne siviliserte Vesten. Dette er en kognitiv ramme som har informert storpolitikk de siste femten årene, siden terrorangrepene i USA 11. september 2001.

Den utenomparlamentariske innvandrings- og Islam-skepsisen er også forsterket som følge av økt migrasjon. Nye borgerverngrupper, slik som danske Danerværn, advarer mot en nærliggende borgerkrig og samfunnskollaps. Medlemmer av Odins soldater, som først ble etablert i Finland i 2015 av nynazisten Mika Ranta og nå har avdelinger i Danmark, Sverige, Island og Norge, patruljerer gatene for å «øke folks følelse av sikkerhet» og beskytte «kvinner og barn» fra migranter.⁴ Selv om disse

⁴<https://www.facebook.com/Soldiers-Of-Odin-Finland-ry-1535890053369400/?fref=ts>

anti-innvandrings og Islam-skeptiske aktørene hevder å være ikke-voldelige, kan en militant symbolbruk virke mot sin hensikt i den forstand at den kan forsterke frykt og utrygghet og dermed bidra til å øke faren for voldelig konflikt.

Motstand mot migrasjon kommer også til uttrykk gjennom en annen foruroligende trend: angrep på asylinstitusjoner. I land som har mottatt en stor andel av asylsøkerne som Tyskland (476 510 nye asylsøkere i 2015) (Eurostat 2015) og Sverige (156 000) (Migrasjonsverket 2015) har det vært registrert flest hendelser. I Tyskland var det i 2015 fem ganger så mange angrep mot asylinstitusjoner som i 2014. Tyske myndigheter anslår at av rundt tusen registrerte voldelige angrep, som inkluderte nitti brannstiftelser, var majoriteten motivert av høyretradikal/ekstrem ideologi (Deutsche Welle 2016, Die Zeit 2015).⁵ I Sverige økte antallet mistenkte brannstiftelser på asylmottak til femti i 2015, mer enn de foregående fire årene til sammen. I oktober 2015 alene, da tilstrømmingen av flyktninger til Sverige nådde en foreløpig topp, tok ti asylboliger fyr etter ildspåsettelse, og politiet mistenker at høyreekstreme aktører/grupperinger står bak (Färnbo 2015).⁶

Den lokale konteksten vil nødvendigvis påvirke hvordan tvungen migrasjon i stor skala oppfattes av stater, samfunn og enkeltpersoner. Faktorer kan omfatte, men er ikke begrenset til: historiske erfaringer med innvandring fra ikke-vestlige land, samfunnsøkonomiske forhold og eksisterende opplutning rundt ytre høyre. Det følgende avsnittet ser nærmere på responsen på tvungen migrasjon i Ungarn og Tyskland, to land som representerer ytterpunktene i Europas politiske håndtering av flyktningkrisen.

Migranten som en beleilig «fremmed»

I 2015 mottok Ungarn som et av Europas frontmedlemsland flest asylsøkere i Europa sett i forhold til innbyggertallet på knappe ti millioner. En overveldende majoritet av de 177 135 asylsøkerne som ble registrert i Ungarn brukte imidlertid landet kun til gjennomfart (Eurostat 2015). I sin respons på utviklingen spilte Ungarns statsminister Viktor Orbán på eksisterende fremmedfrykt og framstilte migranter fra muslimske land som en trussel mot landets økonomi, kultur og velferd. Orbán har begrunnet sin motvilje mot å ta imot asylsøkere fra muslimske land med at landet allerede sliter med å integrere landets rom-minoritet, som utgjør omlag åtte prosent av innbyggerne. Fremstillingen av romfolk som en trussel mot samfunnsharmonien deles av det fremste opposisjonspartiet mot valget i 2018, det høyreekstreme partiet Jobbik-bevegelsen for et bedre Ungarn. Partiet, som er det tredje største i parlamentet, er kjent for sine hatske utspill mot minoriteter som romfolk, jøder og homofile. I Ungarn har begrepet «sigøynerkriminalitet» blitt dagligtale, og eksemplifiserer hvordan en iboende kriminell atferd tilskrives en hel kategori mennesker.

⁵Det er viktig å understreke koblingen til høyreekstreme miljø ofte kun er basert på mistanke. Få personer er blitt pågrepet eller dømt for angrepene, og man har derfor ikke nok informasjon til å lage en profil av gjerningspersonene.

⁶Det er vanskelig å gi noen entydig profil på gjerningspersonene, da få er blitt pågrepet.

For å skille seg fra Jobbiks mer ekstreme retorikk, har «migranten fra muslimske land» isteden blitt en beleilig «fremmed» i Orbán og hans regjerende kristenkonserverve parti Fidesz' fryktpolitikk. Orbán iverksatte en anti-immigrasjonskampanje lenge før dramatiske TV-bilder av flyktninger fra krigsherjede land som Syria, Irak og Afghanistan ved ungarske grenseoverganger nådde et internasjonalt publikum. Etter Charlie Hebdo-massakren i januar 2015 lanserte den ungarske regjeringen en fremmedfiendtlig holdningskampanje om truslene migranttilstrømmingen utgjorde. På plakater over hele landet kunne man lese: «Vi skal ikke tillate økonomiske migranter å true jobbene og livsgrunnlaget til ungarere» og «hvis du kommer til Ungarn, respekter vår kultur». Advarslene, som ble trykket på ungarsk og dermed var utilgjengelige for de tvungne migrantene, ble etterfulgt av en offentlig høring om innvandring og terrorisme som ble sendt i posten til hele landets befolkning over 18 år. I undersøkelsen ble migranter fra muslimske majoritetsland eksplisitt knyttet til terrorisme gjennom ledende spørsmål som «Hvor relevant tror du spredningen av terrorisme (blodbadet i Frankrike, de sjokkerende handlingene av IS) er for ditt eget liv?» (Prime Minister's Office 2015).

Etter undersøkelsen ble plakater i identisk blåfarge oppført over hele Ungarn med budskapet: «Det ungarske folk har besluttet: landet må beskyttes.» Med støtte fra Jobbik brukte Orbán sin to tredjedels majoritet i parlamentet til å innføre unntakstilstand. Grensene mot Serbia og Kroatia ble forseglet med piggrådgerde. Lovendringer tillater hæren å bruke gummikuler og tåregass mot flyktninger. Illegale grenseoverganger har blitt kriminalisert og kan straffes med opptil flere år i fengsel.

I en tale i parlamentet 21. september 2015, uttalte Orbán at det var hans historiske og moralske plikt å beskytte landet. Til entusiastisk applaus oppsummerte han sitt syn på flyktningkrisen: «migranter banker ikke på døren vår, men bryter den ned. Våre grenser er i fare, Ungarn er i fare og hele Europa er i fare.» (Prime Minister's Office 2015).

Orbán presenterte seg som landets autentiske stemme og sterke forsvarer av europeisk sivilisasjon. I møte med migrasjonskrisen har Orbán ført oppmerksomheten vekk fra økonomiske problemer til temaene innvandring og nasjonal sikkerhet. Ved å handle unilateralt kunne han demonstrerer handlekraft, mot viljen til «elitene» i Brussel. (Thorleifsson 2015). Ifølge Dublin-avtalen kan asylsøkere som først ble registrert i Ungarn, returneres dit fra andre EU-land. Orbán spiller opportunistisk på frykten om massiv flyktningeretur for å opprettholde en hard linje, en politikk som både har blitt bejublet og fordømt. Lokale aktører fra det ungarske sivilsamfunnet har initiert motkampanjer som latterliggjør Orbáns fremmedfiendtlige kampanje. Til tross for motstand styrket kampanjen Orbáns popularitet. Fidesz' oppslutning steg på målinger til 24 prosent i midten av september fra 20 prosent i juni (Budapest Times 2015). En meningsmåling utført av Median Public Opinion i oktober 2015 viser at nær åtti prosent av de 1200 respondentene vil støtte enda tøffere politikk ovenfor migrantene.

Den betydelige motstanden mot innvandring i Øst-Europa kan framstå som paradoksal i en region som selv har nytt godt av EU-medlemskap og økt mobilitet over landegrenser. Samtidig er det mange ungarere, spesielt i rurale regioner, som ikke har opplevd økt velstand, men sliter med effektene av økonomisk transformasjon og

finanskrise. Overgangen fra sosialisme til markedsøkonomi har gitt økt velstand for noen deler av befolkningen, mens andre har erfart langvarig eksistensiell usikkerhet med økt arbeidsledighet. Flere ungarere jeg intervjuet under feltarbeid høsten 2015 i Ózd, en tidligere stålby nær grensen til Slovakia, uttrykte stor frustrasjon over mangelen på jobber og framtid. Mange uttrykte at de var stolte av Orbáns håndtering av krisen og mente resten av Europas ledere snart ville følge hans eksempel.

Selv om Orbán utnyttet krisen til å slå politisk mynt er det mye som tyder på at hans strategi også har bidratt til økt fremmedfrykt i befolkningen. I meningsmålingene utført av Median Public Opinion er over halvparten av respondentene engstelige for den antatte islamifisering av Europa. Tallet er høyt, særlig med tanke på fraværet av noen betydelig muslimsk befolkning i Ungarn. Fidesz fremmedfiendtlige kampanje kombinert med Jobbiks pågående strategi om å normalisere og «avdemonisere» partiet har på overflaten brakt Fidesz og Jobbik nærmere hverandre.

Frykt og konspirasjonsteorier

Jobbik-politikere har lenge ført en pro-Islam og ekstrem antiisraelsk retorikk. Dette i kontrast til høyretradikale partier i Vest-Europa, som ofte kjennetegnes av en pro-Israel og anti-Islam plattform. I respons til økt migrasjon har Jobbik tilsynelatende gjort en populistisk helomvending i sitt syn på Islam. Partiets leder Gábor Vona skriver i boken *Født 20. august* at Islam er lyset for å bekjempe globaliseringens og nyliberalismens mørke og hyller religionens spirituelle kvaliteter. På sosiale medier og i partimagasinet Barikád er tonen en annen. Gjennom skremselspropaganda knyttes innvandrere fra land med muslimsk majoritet ensidig til kaos og kriminalitet. I tråd med Fidesz sin populistiske sammenblanding av migranter med terrortrusler, har Gábor Vona blant annet skrevet på sin Facebook-side at «Vi må forhindre kvoten fordi vi ikke kan vite hvem som er flyktninger, innvandrere eller terrorister».⁷

I oktober 2015 fulgte jeg Jobbiks visepresident og nestleder i partiets stortingsgruppe Dániel Kárpát på partiets «undercover-kampanje om migrasjon» og andre partitilstelninger. Etter en minnesmarkering av opprøret mot kommunismen i 1956⁸ på Calvin Square i Budapest, intervjuet jeg Kárpát. Parallellen til dagens situasjon ble avvist med et argument om at kulturen til migranter fra muslimske land var uforenelig med ungarsk kultur.⁹ I personlige intervjuer med Jobbik-partimedlemmer og støttespillere tok det ikke lang tid før fordommer og frykt ble uttrykt. Flere informanter uttrykte konspiratoriske forestillinger om at migrasjonstilstrømmingen var en del av en større plan for å tilintetgjøre Ungarn og Europa. En 36 år gammel snekker og tobarnsfar mente for eksempel at «migrantene var det biologiske våpenet til amerikanske jøder som ønsket å spre Islam til Europa».¹⁰ En annen middelaldrende pensjonert forretningsmann hevdet at George

⁷<https://www.facebook.com/vonagabor?ref=mf>

⁸Revolusjonen krevde flere tusen liv og to hundre tusen ungarere måtte flykte fra landet.

⁹Intervju med Kárpát, 23. oktober 2015.

¹⁰Intervju med Jobbik-medlem i Martonvásár, 28. oktober 2015.

Soros, den amerikansk-jødiske filantropen med ungarsk bakgrunn, hadde finansiert en plan for den muslimske overtakelsen av Ungarn.¹¹ Slik konspiratorisk tenkning om jødisk og muslimsk maktovertagelse illustrerer hvordan antisemittisme og islamofobi knyttes sammen i respons til migrasjonskrisen.

Gjестfrihet og motstand i Tyskland

I 2015 mottok Tyskland 476,510 nye asylsøkere som det største mottakerlandet i Europa (Eurostat 2015). Angela Merkel satt alene til side Dublin-forskriften, noe som medførte at syriske flykninger kunne søke om beskyttelse i Tyskland selv om de var registrert i et annet EU-land først.¹² Merkel lovet å bosette inntil 35,000 syriske flykninger innenfor programmet Vulnerable Persons Relocation Scheme (VPRS), og hun ledet arbeidet med å bygge en koordinert europeisk respons. Merkels liberale asylpolitikk, kombinert med et stort uformelt arbeidsmarked og flerkulturelle samfunn, gjorde Tyskland til den foretrukne destinasjonen for migranter på flukt til Europa. Det er ikke noe nytt. Siden 1970-tallet har Tyskland mottatt et stort antall asylsøkere og er det eneste landet i den industrialiserte verden blant topp ti vertsasjoner for flykninger (Lehr 2015).

Sommeren 2015 mottok tyskere flykninger med blomster, applaus og «velkommen flykninger» plakater. Som i andre land ble sivilsamfunnet mobilisert gjennom sosiale medier og konkrete handlinger. Tysklands liberale politikk har imidlertid hatt en politisk pris. Etter hvert som tilstrømmingen strakk ut i tid har opinionen snudd og den utbredte velkomstkulturen glidd over i skepsis. Dette er delvis på grunn av det store antallet asylsøkere, men også grunnet det skjerpede språkbruken til politikere og media. Parallelt med tilstrømmingen av flykninger har det høyre-radikale partiet Alternative für Deutschland (AfD) vokst fram. Partiet fikk i snitt 12 prosent ved lokalvalgene i mars 2016 og er nå Tysklands tredje største. AfD, som først ble etablert i 2013 som en protest mot Angela Merkels håndtering av Eurokrisen, spillere på frykt om at Europas største økonomi er ute av stand til å takle migrasjonstilstrømmingen. Før valget, skjerpet den omstridte partilederen Frauke Petry sin anti-innvandringsretorikk og brukte en tøffere og mer militant tone for å tiltrekke seg velgere. Petry har hevdet at migranter utgjør en trussel mot Tysklands økonomi og kulturelle verdier og at staten i ytterste fall skal kunne skyte mot migranter for å hindre ulovlig grensepassering (Mannheimer Morgen 2016).

Også utenomparlamentariske høyre-radikale bevegelser har trappet opp aktivitetsnivået. Uttalelser som før var utenkelige i tysk offentlighet er blitt normalisert. På sosiale medier ytrer tilhengere av anti-islambevegelsen Pegida blant annet at Merkel er «Europas farligste kvinne» og «landssviker».

Hendelser som diskursivt blir assosiert med økt migrasjon er også en faktor som forsterker hatefulle ytringer og praksiser. Overgrepene mot kvinner i Köln nyttårsaften, hvor en majoritet av de mistenkte var av marokkansk og algerisk

¹¹ Intervju med Jobbik-medlem i Budapest, oktober 2015.

¹² Tyskland og Angela Merkel har siden gått vekk fra lovnaden.

bakgrunn, førte umiddelbart til anti-flyktning mobilisering. Tyske myndigheter bekreftet at tre av 58 arresterte i forbindelse med forbrytelsene var asylsøkere fra Irak og Syria (The Independent 2016). Høyretradikale aktører la umiddelbart skylden for de kriminelle handlingene begått av noen få på hele kategorier av mennesker, og hevdet at hendelsen bekreftet at Islam var en iboende voldelig og kvinnefiendtlig religion. På twitter og instagram startet hashtagen *#rapefugee*. I Köln og Leipzig deltok flere hundretalls i demonstrasjonene til Pegida. Med plakater med slagord som «voldteksflyktninger ikke velkomne», holdt protestantene Angela Merkel personlig ansvarlig for hendelsene og stemplet henne som landsforræder. På sosiale medier ble nye innvandringsfiendtlige borgervernsgrupper opprettet som lovet å beskytte tyske kvinner. En Facebook-gruppe som kaller seg «Dusseldorf is Watching» hevdet at «Merkel er en marxistisk satanist. Denne siden er for våre tyske venner som vil ende Merkels styre og Islam i Tyskland og Europa. Hvis autoritetene ikke lenger beskytter oss må vi stå sammen for å beskytte vår land og våre naboer.» Et slikt narrativ ligner på det andre borgervernsgrupper argumenterer for, en lovnad om å gjenopprette orden og beskytte borgerne der staten angivelig svikter.

Også flere populistiske politikere utenfor Tysklands grenser utnyttet hendelsen til å fremme egen agenda. I et intervju med den politisk konservative nyhetssiden Breitbart (2015), advarte Ukip-leder Nigel Farage om at kriminelle snart kan befinne seg på gatene i Storbritannia hvis grensene ikke kontrolleres. Hendelsene i Köln viser hvordan en kriminell handling begått i en lokal kontekst raskt kan fortolkes av et transnasjonalt publikum som en del av en bredere kulturell og etnisk-religiøs konflikt.

IS' strategiske islamofobi

En lignende dynamikk kom til syne etter IS-terrorangrepene i Paris 13. november som drepte 130 og skadet 350. Tidlige meldinger om at en av terroristene var syrisk statsborger førte til økt populistisk skremmelspropaganda i europeiske land. Franske myndigheter identifiserte samtlige terrorister som EU-borgere, men ryktet om at en av terroristene var flyktning nøret opp under et allerede voksende fiendebilde. Populistiske politikere som Marine Le Pen i Frankrike og Islamfiendtlige Geert Wilders i Nederland blandet sammen kategorien terrorist med flyktning for å sikre økt oppslutning rundt sin anti-innvandringspolitikk. Slike feilaktige koblinger mellom kategoriene «terrorist» og «migrant» sprer frykt og kan forsterke negative holdninger til tvungne migranter i befolkningen. Etter IS-terrorangrepene i Brussel 22. mars som drepte 35 og skadet 300, foreslo Donald Trump – presidentkandidat for Det republikanske partiet i USA – en total utestengelse av alle ikke-amerikanske muslimer fra USA. Dette viser hvordan anti-muslimsk rasisme kan brukes strategisk for å oppnå makt.

Forskning har vist at islamofobi, målt i hatytringer og hatkriminalitet, øker etter kritiske hendelser som terroraksjoner. Tvungne migranter som allerede har erfart krigens traumer er spesielt sårbare for diskriminering. FNs høykommissær for flyktninger har understreket at «flyktninger som flykter intoleranse hjemme finner

mer intoleranse der de søker beskyttelse» (UNHCR 2005). Slik re-traumatisering kan forhindre tvungne migranternes tilhørighet, motstandsdyktighet og integrasjonssprosess (Hutchinson & Dorsett 2015).

Anti-muslimsk og anti-flyktning mobilisering faller rett inn i IS' strategiske kampanje for å polarisere Vesten, eller destruere «gråsonen», som det står i en 10-siders leder i IS-magasinet *Dabiq* utgave nummer syv (Dabiq 2015). IS' mål er å så frykt i vertsnaasjonene og fremmedgjøre muslimer slik at de lettere kan bli sårbare og tilbøyelige for voldsforherligende ideologi. Terrororganisasjonen har publisert en rekke propagandavideoer som oppmuntrer tvungne migranter til å tilslutte seg det utopiske kalifatet framfor å flykte til det «fremmedfiendtlige Vesten». Migrasjonsinfiltreringsteorien – at IS benytter seg av migrasjonsbølger for å «oversvømme Europa med jihadister» – blir også aktivt brukt av IS selv for å øke anti-immigrasjonssentiment i Europa. I januar 2015 gav et IS-operativ basert i Tyrkia et intervju til internettmediet BuzzFeed og kunngjorde planer å utnytte «Vestlige nasjoners generøsitet mot flyktningene til å infiltrere Europa» med 4000 jihadister. IS benytter seg av manglende eller svak grensekontroll for å reise til Europa, men etterretning har avvist antallet IS hevder å ha sendt som flyktninger. I november, få dager etter terrorangrepene i Paris ble BuzzFeed-artikkelen sitert av den britiske tabloidavisen *The Daily Express* (2015) i en artikkel som nå har blitt delt 413 000 ganger på nettet. Dette viser hvordan vestlig presse raskt kan bidra til å spre frykt i IS' ærend.

Avsluttende betraktninger

Flere høyre-radikale aktører i Europa slår politisk mynt på migrasjonskrisen ved å kategorisere migranter fra muslimske land ensidig som truende «andre». Ideologier som avhumaniserer migranter kan virke tiltrekkende for personer som selv føler seg fremmedgjorte og avmektiggjort av europeisk og global integrasjon. Fremgangen til ytre høyre ved valg og på meningsmålinger kan medføre at flere partier flytter agendaen til høyre for å fange stemmer, som igjen får konsekvenser for mennesker i akutt behov for beskyttelse. Paradokset er at mange av de tvungne migrantene flykter fra den samme terrororganisasjonen som sår frykt i Europa. Den utenomparlamentariske radikaliseringsprosessen er også en foruroligende trend som kan være vanskelig å imøtekomme for mainstream politiske partier og politikere. Økt anti-muslimsk hat, etnisk profilering og mistenkeliggjøring av nyankomne er nettopp det IS ønsker å oppnå i sin kampanje for å polarisere Europa. Samtidig må de grunnleggende årsakene til frykt og anti-immigrasjonssentimenter i vertsamfunn adresseres. Det kan inkludere lokale bekymringer over en opplevd kulturell og religiøs trussel mot nasjonal identitet og fysisk sikkerhet, mistro til myndigheter og/eller økonomisk usikkerhet. Hovedutfordringen for EU, politikere og beslutningstakere i tiden framover blir å finne måter å adressere de faktiske utfordringene med langvarig tvungen migrasjon på, samtidig som man forebygger fremmedfrykt og generaliserende myter om migranter fra muslimske majoritetsland.

Litteraturliste

- Budapest Times (2015) «Fidesz support up». 04.10.2015. Tilgjengelig på <http://budapesttimes.hu/2015/10/04/fidesz-support-up/>
- Buzzfeed (2015) «ISIS Operative: This Is How We Send Jihadis To Europe.» Tilgjengelig på <http://www.buzzfeed.com/mikegiglio/isis-operative-this-is-how-we-send-jihadis-to-europe#.vfe37OGol>. Lesedato 14.12.2015.
- The Daily Express (2015) «'Just wait... ' Islamic State reveals it has smuggled thousands of extremists into Europe» 18.11.2015.
- Dabiq (2015) «From Hypocrisy to Apostasy: The extinction of the grayzone.» Tilgjengelig på <https://www.clarionproject.org/news/islamic-state-isis-isis-propaganda-magazine-dabiq#>
- Deutsche Welle (2016) «Report five times more attacks on refugee homes in Germany in 2015». Tilgjengelig på <http://www.dw.com/en/report-five-times-more-attacks-on-refugee-homes-in-germany-in-2015/a-19011109>. Lesedato 24.04.2016.
- Die Zeit (2015) «Germany in Flames» 04.12.2015. Tilgjengelig på <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2015-11/anti-immigrant-violence-germany>
- Europaparlamentet (2015), «European Parliament Eurobarometer 84.1: Parlemeter 2015 – Part I, The main challenges for the EU, migration, and the economic and social situation.» Tilgjengelig på http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2015/2015parlemeter/eb84_1_synthese_analytique_partie_1_migration_en.pdf
- Eurostat (2015). Tilgjengelig på http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Asylum_statistics
- Esposito, John & Kalin Ibrahim. (2011) *Islamophobia: the challenge of pluralism in the 21st century*. Oxford: Oxford University Press.
- Färnbo, Mikael (2015) «Asylboende under attack», *Expo Demokratisk Tidsskrift*, 4:28–33.
- Foy, Henry (2016): «Election leaves Slovak government in disarray.» *Financial Times*, 06.03.2016.
- Hutchinson, Mary & Pat Dorsett (2015) «What does the Literature say about Resilience in Refugee People? Implications for Practice.» *Journal of Social Inclusion*, 3: 55–78.
- Lehr, Sabine (2015) Germany as host: examining ongoing anti-immigration discourse on policy in a country with a high level of non-national. Refugee Review, ESPMI Network. Tilgjengelig på <https://refugeereview2.wordpress.com/opinion-pieces/germany-as-host-examining-ongoing-anti-immigration-discourse-and-policy-in-a-country-with-a-high-level-of-non-national-residents-by-sabine-lehr/>
- Mannheimer Morgen (2016) «Sie können es nicht lassen!» Tilgjengelig på <http://www.morgenweb.de/nachrichten/politik/sie-konnen-es-nicht-lassen-1.2620328>
- The Independent (2016) «Cologne: Three out of 58 men arrested over mass sex attack on New Year's Eve were refugees from Syria or Iraq» 15.02.2016.
- Mudde, Cas (2009) *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Prime Minister's Office (2015) «National consultation on immigration to begin» 24.04.2015 Tilgjengelig på <http://www.kormany.hu/en/prime-minister-s-office/news/national-consultation-on-immigration-to-begin>
- Prime Minister's Office (2015) «Prime Minister Viktor Orbán's address to Parliament before the start of daily business» 21.09.2015 Tilgjengelig på <http://www.kormany.hu/en/the-prime-minister/the-prime-minister-s-speeches/prime-minister-viktor-orban-s-address-to-parliament-before-the-start-of-daily-business>
- Thorleifsson, Cathrine (2015) «Do you agree- Orban's dangerous waltz with the radical right.» *Open Democracy*. Tilgjengelig på <https://www.opendemocracy.net/can-europe-make-it/cathrine-thorleifsson/do-you-agree-orb-n-s-dangerous-waltz-with-radical-right>
- Thorleifsson, Cathrine (2015) «Europe's thriving xenophobia.» *Open Democracy*. Tilgjengelig på <https://www.opendemocracy.net/can-europe-make-it/cathrine-thorleifsson/europe-s-thriving-xenophobia>
- UNHCR (2005) «UN refugee chief calls for concerted action to defend asylum on International Day of Tolerance» Tilgjengelig på <http://www.unhcr.org/437b5ea94.html>. Lesedato 12.02.2016.
- Vona, Gábor (2012) *Született augusztus 20-án*. [Born 20th August]. Magyar Hírek.Kft, Hungary.
- Zick, A., B. Küpper & A. Hövermann (2011) *Intolerance, Prejudice and Discrimination. A European Report*, Friedrich Ebert Stiftung, Forum Berlin 2011.